
Endringer i studietilbud og fastsetting av opptaksrammer

Bakgrunn

Universitetsstyret har overordnet ansvar for dimensjonering av studietilbudet og vedtar hvilke studieprogram og opptaksrammer som skal lyses ut for kommende studieår. Retningslinjer for endring i tilbudet av studieprogram og utlysning av studieplasser er gitt i *Handbok for kvalitetssikring av studia*. Fakultetene gir forslag til endringer i studietilbud og opptaksrammer gjennom utdanningsmeldingene. Universitetets utdanningsutvalg behandler fakultetenes forslag og gir anbefaling om opptaksrammer og utlysning av studieprogram for vedtak i universitetsstyret. Frist for å melde opptaksrammer til Samordna opptak (SO) er 1. desember.

Forslag til endringer i studietilbudet for studieåret 2012 - 2013

Det matematisk-naturvitenskapelige fakultetet ønsker å opprette et masterprogram i energi. Studieadministrativ avdeling har mottatt to søknader om oppretting av fellesgrader på masternivå, ett ved Det matematisk-naturvitenskapelige og ett ved Det humanistiske fakultet.

Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet - oppretting av masterprogram i energi

Planen om å opprette et masterprogram i energi en oppfølging av fakultetets strategi, der energirelatert forskning og utdanning er et satsingsområde.

Programmet er utarbeidet med fire studieretninger innenfor fornybar energi, energiteknologi, CO2-håndtering og kjernekraft. Høgskolen i Bergen (HiB) har deltatt i utformingen av studieplanen, og på sikt er det aktuelt å etablere en fellesgrad. HiB har i dag kandidater fra bachelorprogram i energi som reiser til NTNU og til utlandet for å ta mastergrad, og HiB vil legge til rette for å på sikt inngå i et fellesgradssamarbeid, både økonomisk og faglig. I denne forbindelsen har høgskolen utlyst et professorat innenfor energi.

Flere fagmiljø er involvert i studiet og et foreløpig programstyre er oppnevnt, med leder fra Geofysisk institutt og representanter fra Institutt for fysikk og teknologi, Matematisk institutt, Kjemisk institutt, Institutt for geovitenskap og med en observatør fra HiB.

Fakultetet stadfester at masterprogrammet kan etableres innenfor eksisterende rammer. Studieplanen legger bare opp til to nye emner og innebærer ikke en økning i emner. Programmet vil kunne styrke og synliggjøre fakultetets utdanningstilbud og veilederressurser i energi som allerede finnes, men som er spredt på flere institutter og fagmiljø. Samarbeidet med HiB vil styrke undervisnings- og veiledningstilbudet ytterligere. Den nye mastergraden i energi er mer en synliggjøring, enn en utvidelse av utdanningstilbudet ved fakultetet.

Gjennom Akademia-avtalen med Statoil og BKK-avtalen finansieres to professor II- stillinger som vil bidra til å styrke forskningen innenfor fornybar energi og til å bygge opp det nye masterprogrammet. Fakultetet har satt av midler til administrativ støtte i oppstartsfasen.

Oppretting av felles mastergrad i informatikk – programutvikling

Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet har søkt om å opprette en felles mastergrad i informatikk – programutvikling. Studiet er et samarbeid med Høgskolen i Bergen og ble godkjent i 2006 som studieretning innenfor masterprogrammet i informatikk.

Fakultetet vektlegger at samarbeidet mellom institusjonene fungerer bra og det er mange studenter fra begge institusjonene. Etter universitetets reglement må dette studieprogrammet opprettes som et eget studieprogram, fordi det gjelder en fellesgrad i samarbeid med en annen institusjon. Fakultetet ønsker at det opprettes en fellesgrad med *Programvareutvikling* og *Programutviklingsteori* som spesialisering. Dette erstatter studieretningen informatikk – programutvikling, med de samme tematiske spesialiseringene. Søknaden kan betraktes som en teknisk omlegging av et eksisterende studium, heller enn opprettelsen av et nytt program. Fakultetet har nylig fornyet avtalen med Høgskolen i Bergen og tilpasset og presisert studieplanen.

Avtalen om organisering av fellesgraden regulerer ulike sider ved samarbeid, administrasjon, kostnadsregulering og kvalitetssikring. Institutt for informatikk ved UiB har administrativt ansvar, med ansvar for opptak og utskrivning av vitnemål. Det er etablert et programstyre for fellesgraden med representanter fra universitetet og fra Høgskolen i Bergen.

Begge parter er forpliktet til å gi undervisning ved de kursene som inngår i programmet og til å stille ressurser til faglig veiledning av mastergradskandidater. Institutt for informatikk tilbyr undervisning innenfor instituttets studietilbud innenfor eksisterende rammer. Opptaksrammen fastsettes i felleskap mellom instituttene før opptak. Fakultetet bekrefter at finansieringen av fellesgraden skjer innenfor fakultetets eksisterende rammer. Opprettelse av fellesgraden krever ikke at det opprettes nye emner. Det er gjennomført undervisning i de emnene som inngår i programmet de siste årene. Det er derfor flere studenter som vil tilfredsstille kravene til graden og fakultetet ønsker å tildele graden fra og med inneværende semester.

Det humanistiske fakultet - Oppretting av fellesgrad: Master in Educational Technologies and Digital Resources

Det humanistiske fakultet har søkt om å opprette en fellesgrad for et toårig masterprogram, Master in Educational Technologies and Digital Resources. Den foreslåtte fellesgraden er et samarbeid mellom Institutt for fremmedspråk ved Universitetet i Bergen, Universidad Privada del Valle (Bolivia) og Universidad EAFIT (Colombia). I perioden 01.01.2010-31.12.2014 finansieres programmet gjennom NORADs NOMA-program, administrert av Senter for internasjonalisering av høyere utdanning (SIU). NOMA-prosjektene støtter utviklingen av masterstudier i sør ved samarbeid med norske utdanningsinstitusjoner.

Institutt for fremmedspråk er ansvarlig for programmet, men den praktiske oppfølgingen av studentene vil bli gjort fra Univalle, fordi studentene vil være fra Bolivia og knyttet til campus der. Studentene vil ikke oppholde seg ved UiB i løpet av studiet. De tre universitetene har utviklet studieplanen og emnene i samarbeid, og alle har ansvar for undervisningen i spesifikke emner. Univalle og Eafit har ansvar for undervisningen av de fleste emnene, men UiB er medansvarlig for fem emner, i tillegg til at fire av emnene vil bli gitt fra UiB som nettundervisning.

Opprettelse av felles program og fellesgrader er basert på samarbeid med akkrediterte institusjoner. Norske universiteter har rett til å etablere nye programmer, i andre land kan det være landets myndigheter som akkrediterer programmet, som i Bolivia og Colombia. Det foreligger slik godkjenning fra myndighetene i Colombia, mens dette mangler i Bolivia. For at programmet skal kunne starte, kreves akkreditering. Dette er ikke mulig så lenge Univalle venter på klarsignal fra lokale myndigheter. Prosjektet er forsinket. Studiet er i utgangspunktet finansiert av NORAD og vil ikke føre til endrede økonomiske rammer for UiB. I prosjektperioden er det budsjettmidler for frikjøp for forelesere fra Bergen og for administrative ressurser. Opprettelse vil ikke påvirke fakultetets opptaksramme. Etter prosjektets slutt vil Univalle overta ansvaret for studieprogrammet, både faglig og administrativt, og eventuelle forelesere fra UiB vil lønnes for forelesninger i programmet.

Anbefaling fra utdanningsutvalget

I møte 14.11 anbefalte utdanningsutvalget å opprette de to mastergradene ved Det matematisk- naturvitenskapelige fakultet.

Opptaksrammene 2011/2012

Universitetsstyret vedtok å lyse ut 3854 plasser i Samordna opptak, og i tillegg å lyse ut 991 plasser til toårige mastergrader og 367 plasser til lokale opptak for studieåret 2011/2012 (styresak 71/10). Til grunn for vedtaket lå fakultetenes vurderinger, innspill i en egen prosess for å vurdere utdanningskapasitet høsten 2010 og 80 studieplasser i statsbudsjettet for 2011. Etter dialog med departementet ble det besluttet å justere rammene for Samordna opptak til 3960 studenter i 2011. De berørte fakultetene ble orientert om endringen i brev 1.6.2011.

Opptaksrammer 2012/2013

I 2011 er det ikke meldt ønske om endringer i opptaksrammer fra studieåret 2011/2012. Dersom universitetsstyret går inn for forslaget om oppretting av nye masterprogram, må fakultetene omfordele studieplasser internt innenfor opptaksrammen for masterplasser. Det er bare masterprogrammet i energi som vil føre til omfordeling av studieplasser.

Det psykologiske fakultet arbeider med tiltak for å optimalisere programmene på lavere grad, og ønsker å omfordele plasser fra årsstudiet til bachelorprogrammene i generell psykologi og arbeids- og organisasjonsteori.

Årsstudiet i psykologi er opptaksgrunnlag for profesjonsstudiet i psykologi, og er også første år i bachelorprogrammene. Sterk konkurranse om opptak til profesjonsstudiet gjør at en stor andel av studentene søker om opptak til årsstudiet på nytt, og tar opp igjen emner for å få gode nok karakterer. Opptak til profesjonsstudiet har i år blitt gjort med loddtrekning mellom de mest kvalifiserte søkerne. Økning av opptaksrammen på bachelorprogrammene kan synliggjøre et alternativ til profesjonsstudiet. Fakultetet foreslår å øke opptaksrammen til bachelorprogrammene med 40, slik at ny opptaksramme blir 60 for hvert av de to programmene, fra tidligere 40. Over tre år gir dette til sammen 120 flere studieplasser fordelt på tre kull. Fakultetet foreslår å redusere opptaksrammen på årsstudiet tilsvarende i perioden, slik at antallet studieplasser ved fakultetet holdes konstant.

I tillegg til disse rammene kommer studenter som tas opp utenfor ordinære opptaksrutiner. Av disse finansieres enkelte grupper over universitetets grunnbudsjett (*egenfinansierte* studenter): Egenfinansierte studenter innenfor videreutdanning, hospitanter og fullførte kandidater som tildeles poststudierett. Studentopptak utenfor rammen som *ikke* finansieres i universitetets grunnbudsjett omfatter eksternfinansierte videreutdanninger, kursdeltakere i etterutdanningsopplegg samt kandidater uten studierett (*privatister*). Høsten 2011 fordeler egenfinansierte registrerte studenter med opptak utenfor rammene seg som følger (studenter innenfor utvekslingsprogram holdes utenfor). I 2011 er eksternfinansierte studenter gruppert på følgende måte: 403 studenter innenfor videreutdanning med blandet finansiering, 303 studenter ved videreutdanning med ren eksternfinansiering og 29 kandidater uten studierett:

	2010	2011
Videreutdanning, 100% internt finansiert:	294	236
Hospitanter	418	422
Poststudenter	422	497

Universitetsdirektørens kommentar

Universitetets strategi er det behov for å konsolidere studietilbudet og behov for å unngå økning i studenttallet som ikke har dekning i studieplassefinansieringen. Planene for 2012 er i tråd med tidligere vedtak og den samlede opptaksrammen foreslås fastholdt fra siste opptak, med utlysning av 3960 plasser gjennom Samordna opptak.

Regjeringen har ikke foreslått å opprette nye studieplasser i budsjettet for 2012. Det foreslås ingen endring i de samlede opptaksrammene fra opptaket for 2011, verken for master, grunnstudier eller lokale opptak. De nye masteprogrammene som foreslås opprettet, har ikke konsekvenser for opptaksrammen ved fakultetene.

Det psykologiske fakultet har svært høy andel gjentakseksamener i årsstudiet. Stort omfang av gjentakseksamener er en belastning for studenten og gjør opptaket til profesjonsstudiet uforutsigbart. Gjentakseksamener gir ikke uttelling i resultatbasert finansiering, og gir et økonomisk tap for fakultetet. Tiltak for å redusere gjentaksoptak og eksamener bør prioriteres. Under forutsetning av at omleggingen skjer innenfor rammene av fakultetets budsjett, kan fakultetets forslag om å omstrukturere programmene i psykologi på lavere grad ved å flytte studieplasser fra årsstudiet til bachelorstudier betraktes som et viktig tiltak for å avhjelpe denne situasjonen. Videre bør fakultetet vurdere å utvide mastertilbudet ettersom antallet kvalifiserte søkere vil øke som konsekvens av omleggingen. Samlet vil antallet utlyste studieplasser gjennom Samordna opptak bli redusert med 40 plasser i 2013 og ytterligere 40 plasser i 2014. Plassene vil da disponeres på andre og tredje år i bachelorstudiene i stedet for som ettårige plasser i årsstudiet.

Til Samordna opptak blir det meldt inn opptaksrammer per studieprogram. Forslag til opptaksrammer for programmer i SO behandles av utdanningsutvalget etter fakultetenes innspill. Tradisjonelt er ikke masterprogrammene forvaltet på samme måte. Fra og med 2012 vil fakultetene bli bedt om å oppgi opptaksrammer også for masterprogrammene gjennom utdanningsmeldingen.

Tall fra FS viser at opptak utenfor opptaksrammene har et visst omfang. Disse opptakene gir rett til å studere i et begrenset tidsrom. Studieplassene dette utgjør inngår imidlertid ikke i studieplassfinansieringen i universitetets grunnbevilgning og det er viktig å være bevisst på omfanget av opptakene.

Forslagene om masterprogram i energi og informatikk-programutvikling forankres i Det matematisk-naturvitenskapelige fakultets strategi og begge er uttrykk for et langvarig samarbeid med Høgskolen i Bergen. Begge studiene etableres innenfor fakultetets dimensjonerte ramme for masterstudenter. Fellesgraden har institusjonene samarbeidet om fra 2008, men har vært organisert som en studieretning innenfor et studieprogram. Som fakultetet påpeker, må alle fellesgrader og felles studieprogram opprettes som studieprogram, ikke studieretninger.

NOMA-initierte studietilbud er viktig bidrag til land i sør. Studieprogrammet *Master in Educational Technologies and Digital Resources* er utarbeidet i samarbeid mellom flere fagmiljø ved UiB og partnerinstitusjonene i Bolivia og Colombia. Dette er begrunnelsen for at studiet ønskes opprettet som en fellesgrad. Med manglende akkreditering anbefaler utdanningsutvalget at det opprettes et felles studieprogram heller enn en fellesgrad, og at dette først skjer etter akkreditering fra Bolivias myndigheter. Det kan eventuelt arbeides for en fellesgrad på sikt.

I tråd med anbefalingen fra utdanningsutvalget fremmes følgende forslag til

vedtak:

1. Ved Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet opprettes:
 - a. Felles mastergrad i informatikk – programutvikling
 - b. Masterprogram i energi

2. Det utlyses 3960 studieplasser i Samordna opptak, 991 plasser på toårig master og 367 plasser i særskilte lokale opptak for studieåret 2012/2013. Opptaksrammene fordeles som følger:

Opptaksrammer for studier utlyst i samordna opptak 2012/2013:

<i>Fakultet</i>	<i>Opptaksramme</i>
Det humanistiske fakultet	979
Det juridiske fakultet	389
Det medisinsk- odontologiske fakultet	288
Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet	684
Det psykologiske fakultet	660
Det samfunnsvitenskapelige fakultet	960
Totalt	3960

Opptaksrammer for toårige masterstudier 2012/2013:

<i>Fakultet</i>	<i>Opptaksramme</i>
Det humanistiske fakultet	255
Det medisinsk-odontologiske fakultet	105
Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet	297
Det psykologiske fakultet	79
Det samfunnsvitenskapelige fakultet	255
Totalt	991

Særskilte lokale opptak:

<i>Program</i>	<i>Opptaksramme</i>
PPU	180
Profesjonsstudiet i psykologi	82
Norsk for flyktninger og innvandrere*	80
Bachelor i utøvende musikk	25
Totalt	367

* kvote for norsk kurs for flyktninger og innvandrere, 40 plasser hvert semester

10.11.11/ING/BJUB/CS

